

De Foudgumse school, de kleinste en noordelijkste Academie voor de Nieuwe Schilderkunst, van Peter B. van Houten bestaat tien jaar. Figuratieve kunst ouderwets? Mooi niet, doceert de docent zijn studenten. „Figuratieve kunst heeft de toekomst.”

Vakmanschap in Foudgum

ELISABETH POST

Wie wordt toegelaten tot De Foudgumse School weet: ik ga een ambacht leren, iets wat nauwelijks nog wordt onderwezen op de kunstacademies. De leerlingen krijgen les van oprichter Peter B. van Houten. Hij doceert over vakmanschap zoals die door de eeuwen heen al wordt beoefend. Leert zijn studenten hoe de 'oude jongens' - zo noemt hij de oude meesters - de penseel ter hand namen en hun objecten bestudeerden. Hij onderwijst ook over de kunst van het niet alleen kijken, maar ook echt zien naar een onderwerp.

Wie aan De Foudgumse School studeert, leert met olieverf werken en zich verder te bekwamen in de figuratieve of, zoals Van Houten zegt, de nieuwe schilderkunst. „En als je het werken met olieverf beheerst, dan kun je alle materialen hanteren.”

Het idee om een school te beginnen, kwam voort uit zorg over de toekomst van het schilderen met olieverf. Van Houten (1943) beheerst de oude technieken - hij studeerde in 1966 af aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam - en constateerde dat de huidige kunstopleidingen breed zijn opgezet. Leerlingen leren over alles iets, maar in Foudgum kunnen ze de diepte in. En stellig: „Figuratieve kunst heeft de toekomst.”

Natuurlijk is het goed dat kunst evolueert, dat er andere inzichten ontstaan, zegt Van Houten. Hij kan zeker genieten van abstracte en conceptuele kunst. „Maar het schilderen zoals ik dat heb geleerd, dreigde te verdwijnen. Dat vond ik zonde en ik wil mijn vakmanschap delen”, zegt hij. Het is een pittige opleiding. „We zijn geen gezelligheidsclubje”, zegt zakelijk leider Dinie Goedhart, tevens de levenspartner van Van Houten. „Er wordt wel wat van de studenten gevraagd.” Die krijgen de eerste drie jaar onder meer onderricht in kunstgeschiedenis en -filosofie en schildertechnieken. De klassen zijn klein, hooguit tien leerlingen. Er zijn tevens gastdocenten aan de school verbonden.

De studenten moeten wel al wat kunnen, zegt Goedhart. „Hier kunnen ze zich verder verdiepen en bekwamen.” Vooraft wordt een toelatings- en motivatiegesprek met de belangstellenden gehouden. En als na een tijdje blijkt dat een leerling zich onvoldoende ontwikkelt, dan wordt afscheid van elkaar genomen. „Als het niet gaat, dan moet je wel eerlijk zijn”, zegt Goedhart. In de afgelopen tien jaar hebben veertig studenten de driejarige basisopleiding afgerond. Twaalf masters hebben de complete vijfjarige opleiding van De Foudgumse School gevolgd. Van hen hebben drie studenten het zesde jaar MasterPlus afgesloten.

Peter B. van Houten. Heiligen in beweging (2), olieverf (2019)

Jaap Veenhouwer (vierde jaar). Olieverf (2020)

Nynke Landman (vierde jaar). Olieverf (2020)

Oud-student Melda Wibawa (49) uit Leeuwarden heeft de volledige opleiding met veel plezier gevolgd. Ze studeerde vorig jaar cum laude af. Ze zocht alle informatie op als een spons. In Foudgum ontdekte Wibawa dat ze al die jaren had gesnakt naar de kennis die Van Houten doceert. „Mijn hart lag altijd al bij de schilderkunst, maar dat deed ik als hobby. In Foudgum vond ik mijn tweede grote liefde.”

De liefde nummer één voerde Wibawa in 2000 van Jakarta naar Friesland. Als kind wilde ze naar de kunstacademie, maar dat mocht niet van haar ouders. „Want er viel niets mee te verdienen.” Dus studeerde ze architectuur. „Zo kon ik toch nog een beetje tekenen.” In Nederland werkt ze nu als webdesigner, maar hoopt later met schilderen alsnog de kost te verdienen. „Zover ben ik nog niet, ik ben nog steeds aan het ontdekken en leren en maak nog geen kunst voor de markt.”

Ze schildert onder meer typische Oost-Hollandse straatbeelden in de regen. Niks Aziatisch aan, zou je denken. „De regen staat voor mij voor Indonesië. Als het daar regent, gaan de kinderen naar buiten. Die herinnering draag ik altijd bij me.” De Foudgumse School kan ze nog niet loslaten. Voorlopig blijft Wibawa er in de leer. Een keer in de maand reist ze naar het kleine dorp in Noordoost-Fryslân om een les te volgen bij Van Houten.

Leerlingen roemen hem om zijn kennis, zijn manier van schilderen en de passie waarmee hij les geeft. „Ik fyn him fantasysk”, zegt Nynke Landman (57) uit Oost-Nem. „Hy is foar my de bêste portretskilder dy't der is.” Landman gaat na de zomer beginnen aan het vijfde schooljaar. Ze ziet er naar uit. „Ik kin net wachtsje.”

Volgend jaar doet ze examens, terwijl ze aanvankelijk dacht niet goed genoeg te zijn. Ze had een paar lessen bij Van Houten gevolgd, maar niet overwogen zich aan te melden. „Dat is neat foar my, tocht ik. Doe sei Dinie: wêrom hast dy net oanmelden? Peter rekent der eins wol op.” Ze heeft geen moment spijt gehad. „Ik fyn him in kanjer”, zegt de diabetes-verpleegkundige nogmaals over haar leermeester. „Hy daget dy út en bringt dy op in heger nivo. Hy hellet de kreativiteit yn dy nei boppen.”

Marjan Raven (64) uit Opheusen is alweer een tijdje afgestudeerd, maar mist de lessen nog steeds. Foudgum ver? Ze had de lange reis er één keer in de week graag voor over. In 2017 zwaaide ze af. „Peter leert je niet alleen kijken, maar ook echt zien. De pure, zuivere waarneming. Dat is echt een niveau hoger dan alleen maar zien. Het brengt je in een flow”, zegt ze. Ze bedoelt te zeggen: de docent kan zijn pupillen als geen ander leren verbinden te maken met het onderwerp dat ze schilderen.

Studenten van De Foudgumse School trekken er ook op uit om en plein air te schilderen. Melda Wibawa, die vorig jaar cum laude afstudeerde, aan het werk in de buitenlucht. EIGEN FOTO

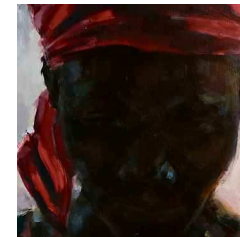
Marjan Raven (afgestudeerd). Zoëy, olieverf (2018)

Ingrid Struijs (derde jaar). Landschap na de regen, olieverf (2020)

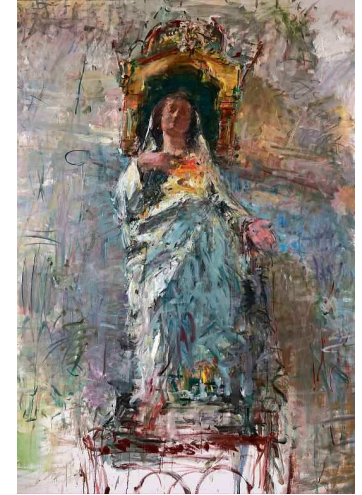
Ella Detmar (vierde jaar). Hommel, olieverf (2019)

Nynke Landman (vierde jaar). Olieverf (2020)

Alien Fardin-de Bruin (derde jaar). Schetsopdracht in olieverf (2020)

Peter B. van Houten. Heiligen in beweging (3), olieverf (2019)

Melda Wibawa (afgestudeerd). Rain on me (24), olieverf (2019)

Wya Geerligns (afgestudeerd). Dorsvloer vol confetti, olieverf (2018)

Raven is directeur van de Vrije Academie 't Pad, waar mensen die op een of andere manier zijn vastgelopen in hun werk en/of de maatschappij creatieve lessen worden aangeboden. „Ik doceer veel van Peters wijsheden en filosofieën en constateer dat mensen daar baat bij hebben.”

De afgelopen periode heeft Van Houten zijn studenten alleen online gezien. Hij probeerde iedereen een half uurtje te onderwerpen. „Maar dat is toch niet ideaal hoor”, zegt hij in september wordt de draad weer opgepakt. Besloten is wel dat alle leerlingen dit jaar over zijn. De examens zijn verplaatst naar december. En ja, Van Houten gaat gewoon door met lesgeven. Oud? Hij moet lachen. „Ik ga door zolang het kan. Er valt altijd nog veel te ontdekken en te leren. Ook voor mij.”

Ter gelegenheid van het tienjarige bestaan worden er tot en met 23 augustus werken van de (oud-)studenten en (oud-)docenten van De Foudgumse School geëxposeerd in Museum Dokkum en Museum 't Fiskershúske in Moddergat. In Moddergat hangt werk van zes viendejaars studenten die onder leiding van gastdocent Cees Booij het thema *Het veranderende landschap rond het dorp* hebben uitgewerkt. In Dokkum hangen werken van (ex-)studenten en (ex-)docenten die de afgelopen tien jaar onderwijs hebben gehad en gegeven aan de Foudgumse School. www.defoudgumseeschool.nl

“HY DAAGT DY ÚT EN BRINGT DY OP IN HEGER NIVO. HY HELLET DE KREATIVITEIT YN DY NEI BOPPEN”